

Dvě pozapomenutá jubilea

VLASTIMIL VINTER

20. 2. 1894

ustavení Komise pro soupis stavebních, uměleckých a historických památek král. hlav. města Prahy

1. 1. 1904

vydání I. svazku Zpráv komise pro soupis stavebních, uměleckých a historických památek král. hlav. města Prahy

V neustálém spěchu a shonu, v návalu dnešních neodkladných starostí a úkolů není ani času podívat se trochu do minula. Často bychom zjistili, že mnohé naše „nové“ problémy tížily již hlavy našich předchůdců, kteří se stejným zanícením usilovali o ochranu a zachování kulturních statků minulosti, stejně věřili v možnost realizace svých ušlechtilých záměrů a setkávali se přitom tu s kultivovaným porozuměním a podporou, jinde s protichůdnými zájmy a tupou indolencí.

A tak alespoň krátce vzpomeňme, že r. 1969 bylo tomu 75 let, co městská rada pražská na své schůzi dne 20. února 1894 schválením předložených návrhů *de iure* ustavila Komisi pro soupis stavebních, uměleckých a historických památek král. hlav. města Prahy a její statut dala uveřejnit ve Věstníku Obecním, když již v r. 1893 na podnět radního Vladimíra Péra dala souhlas k jejímu založení¹. Soupisná komise, jak byla zkráceně nazývána, vykonala jako poradní orgán městské rady mnoho záslužné práce při soupisu a dokumentaci pražských památek i při prosazování jejich ochrany a zachování, a působila v ní řada obětavých pracovníků, kteří se svou činností zapsali do dějin pražské památkové péče, jako byli prof. dr. Karel Chytil, konzervátoři ing. Jan Herain a Bedřich Jelínek, dr. Luboš Jeřábek, arch. Kamil Hilbert, později též dr. Zdeněk Wirth a další.

Zároveň uplynulo 65 let od vydání prvního svazku Zpráv komise pro soupis stavebních, uměleckých a historických památek král. hlav. města Prahy, který vyšel k Novému roku 1904 a je vlastně přímým předchůdcem našeho sborníku *Staletá Praha*. Jak se praví již v počátečních slovech úvodu zpráv Soupisné komise, „publikací touto vstupuje nyní i královská naše Praha v řadu *pokročilejších z uměnímilovných evropských obcí, jež po drahná léta již pravidelnými, bohatě ilustrovanými a vypravenými zprávami* seznamují nejen vlastní své obyvatelstvo, ale hlavně i *vzdálenější cizinu s nejvzácnějšími poklady měst svých, uměleckými a historickými jich památkami*“². Vedle cílů podpory snah ochrany památek, formulovaných v zásadě „aby mimo důležité otázky časové a nezbytný historický přehled o dosavadní činnosti *Soupisné komise* hlavní pozornost byla věnována památkám pražským, jimž hrozí částečné neb úplné

zničení, neb takovým, jež osudu takovému již propadly“³, bylo vydávání zpráv motivo-
váno velmi výrazně i nutností mezinárodní výměny odborných poznatků a zkušeností
a potřebou kompenzace odborných publikací, které byly Soupisné komisi zasílány
z některých jiných zemí, jmenovitě z Paříže (Les Rapports de la Commission du „Vieux
Paris“ aj.) a z četných měst říšskoněmeckých. Soupisná komise se k tomu rozhodla již
v květnu 1902 na návrh svého člena, dr. Luboše Jeřábka, a v důsledku tohoto usnesení
se obrátila na „sl. radu městskou se žádostí o finanční podporu nákladného podniku
takového, nutnou již vzhledem na *žádoucí pěkný vnější vzhled* publikace, jíž Praha při
nezbytnosti obvyklé vzájemné výměny zpráv takových *i před cizinou slušně měla být*
reprezentována“⁴. Žádost nalezla kladnou odezvu a městská rada na své schůzi 5. září
1902 odhlasovala pro tento účel stálý roční příspěvek ve výši 3000 korun⁵. Následující
svazky vycházely pak v delších intervalech, než původně zamýšleno, a poslední, šestý
ve válečném roce 1915. Jejich vydávání se obnovilo až po deseti letech. Sedmý svazek
z r. 1925 však nesl již nový název Zprávy Památkového sboru hlavního města Prahy,
který se stal nástupcem někdejší Soupisné komise. Zprávy vycházely až do IX. svazku,
vydaného v r. 1931. Pokus o obnovení této ediční činnosti publikací desátého svazku
skončil vydáním monografie o přírodovědeckém a archeologickém průzkumu a výzkumu
chráněné oblasti Šárky v r. 1949, což je vlastně výročí třetí.

Poznámky

¹ Herman, Fr.: Dějiny „Komise pro soupis stavebních, uměleckých a historických památek
král. hlav. města Prahy“. Zprávy komise pro soupis stavebních, uměleckých a historických
památek král. hlav. města Prahy, sv. I. Praha, 1904, s. 46.

² Úvod (redakční) k I. svazku cit. zpráv. Praha, 1904, s. 5.

³ Tamtéž, s. 6.

⁴ Tamtéž, s. 6.

⁵ Tamtéž, s. 6.